journal of sociological context
sosyolojik bağlam dergisi

Sosyolojik Bağlam 6/3 (Aralık 2025), 457-485 Araştırma Makalesi

Erkek Hükümlü ve Tutukluların Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ile Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri

Hatice Şıngır | 0000-0002-1316-5977 | hkaracanta@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Zehni Koç | 0000-0003-2800-5068 | zihnikoc@gazi.edu.tr

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Rabia Kalkan | 0009-0003-1938-7903 | drabiakalkan79@gmail.com

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

https://ror.org/054xkpr46

Öz

Bu çalışmada, Ankara'daki bir ceza infaz kurumunda hükümlü ve tutuklu erkeklerin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri bazı demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışma ilişkisel tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmada; veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (ISKEBE) ve İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların %48.4'ü önceki yaşamlarında bir biçimde ilişki halinde oldukları kişilerin şiddetine maruz kaldığını ve %49.8'inin de uygulanan şiddetin türü farklı olsa da ilişkide bulundukları kişilere şiddet uyguladığını ifade etmeleri şiddetin yaygınlığı bağlamında oldukça dikkat çekicidir. Çalışma sonucunda ceza infaz kurumundaki erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri ve alt ölçek toplam puanları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Demografik değişkenlerden evlenme şekli ve öğrenim durumunun bireylerin kadına yönelik şiddet tutumları ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar üzerindeki etkisi olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Ceza İnfaz Kurumundaki Erkekler, Hükümlü ve Tutuklu, Kadına Yönelik Şiddet, Bilişsel Çarpıtma

Atıf Bilgisi

Şıngır, Hatice vd. "Erkek Hükümlü ve Tutukluların Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ile Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 6/3 (Aralık 2025), 457-485.

https://doi.org/10.52108/2757-5942.6.3.4

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi	01.10.2025
Kabul Tarihi	20.11.2025
Yayım Tarihi	15.12.2025
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Çalışma için Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 21.06.2022 tarih ve E-77082166-604.01.02-397576 sayılı kararıyla etik kurul onayı alınmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Yapay Zeka Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.
Yazar Katkıları	Araştırmanın Tasarımı: Yazar-1 (%50) - Yazar-3 (%40) Veri Toplanması: Yazar-1 (%100) Araştırma - Veri Analizi – Doğrulama: Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%10) - Yazar-3 (%20) Makalenin Yazımı: Yazar-1 (%50) - Yazar-2 (%20) - Yazar-3 (%30) Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi: Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%20) - Yazar-3 (%20)
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

journal of sociological context
sosyolojik bağlam dergisi

Journal of Sociological Context 6/3 (December 2025), 457-485 Research Article

Attitudes of Male Convicts and Detainees Toward Violence Against Women and Their Levels of Cognitive Distortions

Hatice Şıngır | 0000-0002-1316-5977 | hkaracanta@gazi.edu.tr

Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling, Ankara, Türkiye

Zehni Koç | 0000-0003-2800-5068 | zihnikoc@gazi.edu.tr

Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling, Ankara, Türkiye

Rabia Kalkan | 0009-0003-1938-7903 | drabiakalkan79@gmail.com

Gazi University, Gazi Faculty of Education, Department of Guidance and Psychological Counseling, Ankara, Türkiye

ROR https://ror.org/054xkpr46

Abstract

In this study, the attitudes of male prisoners and detainees in a correctional institution in Ankara toward violence against women and their levels of cognitive distortions about relationships were examined in relation to several demographic variables. The research employed a descriptive design based on the relational survey model. Data were collected using a Demographic Information Form, the Attitude Toward Violence Against Women Scale (ISKEBE), and the Cognitive Distortions About Relationships Scale. In the context of the prevalence of violence, it is noteworthy that 48.4% of participants reported having been subjected to violence by someone with whom they had previously been in a relationship, and 49.8% reported perpetrating violence against a relationship partner, albeit in different forms. The results revealed low but significant negative correlations between male prisoners' and detainees' attitudes toward violence against women and their cognitive distortions about relationships and subscale scores. Furthermore, differences were examined between attitudes toward violence against women and levels of cognitive distortions in relation to demographic variables. The findings demonstrated that mode of marriage and educational status had significant effects on both attitudes toward violence against women and cognitive distortions about relationships.

Keywords

Men in Penal Execution Institutions, Convicted and Detained, Violence Against Women, Cognitive Distortion

Citation

Şıngır, Hatice et al. "Attitudes of Male Convicts and Detainees Toward Violence Against Women and Their Levels of Cognitive Distortions". *Journal of Sociological Context* 6/3 (December 2025), 457-485.

https://doi.org/10.52108/2757-5942.6.3.4

Article Information

Date of Submission	01.10.2025
Date of Acceptance	20.11.2025
Date of Publication	15.12.2025
Peer-Review	Double anonymous review - Two External Reviewers
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited. Ethics committee approval was received for the study from Gazi University Ethics Commission with the decision numbered E-77082166-604.01.02-397576 dated 21.06.2022. It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Similarity Check	Done – Turnitin
Conflict of Interest	No conflicts of interest have been declared.
Complaints	dergi@sosyolojikbaglam.org
Use of Artificial Intelligence	No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. All content of the study was produced by the author(s) in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.
Author Contributions	Conceptualization: Author-1 (%60) - Author-3 (%40) Data Curation: Author-3 (%100) Investigation - Analysis - Validation: Author-1 (%70) - Author-2 (%10)- Author-3 (%20) Writing: Author-1 (%50) - Author-2 (%20) -Author-3 (%30) Writing – Review & Editing: Author-1 (%60) - Author-2 (%20) -Author-3 (%20)

Copyright & License: Authors of articles in the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC-ND 4.0.

Giriş

Temeli insanlık tarihi kadar eski olan şiddet, az ya da çok günümüzde de tüm toplumlarda yaygın ve çok önemli bir toplumsal sorundur. Geçmişten günümüze sözel, duygusal ya da fiziksel türleri olmak üzere farklı şekillerde ortaya çıkan şiddet olaylarının Türkiye'deki ve dünyadaki kurbanları arasında ise en çok kadınlar ve çocuklar yer almaktadır. Bireysel, ailevi ve toplumsal nedenlerle ortaya çıkan şiddet, başta aile olmak üzere okulda ve toplumda yalnızca şiddete maruz kalan bireyleri değil, bu tür olaylara tanıklık edenleri de hem şiddet anında hem de sonrasında etkilemektedir. Zamanında önlem alınmadığında bu durum hem şiddete maruz kalan kadınlar hem de şiddeti uygulayan erkekler ve şiddete tanıklım edenler için yıkıcı bir sorundur ve çok yönlü olarak ele alınması gerekir.

Bu çalışma, bir yandan kadına yönelik şiddet olgusunu tanımlayıp kapsamını tartışmakta, diğer yandan erkek tutuklu ve hükümlülerin kadına yönelik şiddet davranışlarıyla ilişkili bilişsel çarpıtma düzeylerini incelemektedir. Böylece şiddete ilişkin tutumlar ve şiddetle ilgili bilişsel çarpıtmaların ilişkisi açıklığa kavuşturulacaktır.

Bu araştırmanın değişkenlerinden biri olan şiddet kavramına açıklık getirilmesi gerekir. Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre şiddet, "fiziksel güç ya da otoritenin, kasıtlı bir tehdit veya fiil şeklinde başkasına yöneltilmesi sonucu, maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ya da psikolojik zarar doğurması veya buna yol açma olasılığının bulunması"dır. Tarihsel olarak bakıldığında şiddetin türleri farklılık gösterse de daha önce de belirtildiği gibi kadına yönelik aile içi şiddet en çok kadınları ve onlarla birlikte yaşayan çocuklarını etkileyen en yaygın toplumsal sorunlardan biri olarak görülmektedir[1]. Birleşmiş Milletler 4. Dünya Kadın Konferansı'nın Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu'nda [2] kadına yönelik şiddet; "kadının fiziksel, cinsel ya da psikolojik açıdan zarar görmesine veya acı çekmesine yol açan ya da yol açma olasılığı bulunan davranışların tehdidi, baskı ve özgürlüğün keyfi kısıtlanmasını da kapsayan; kamusal alanda ya da özel yaşamda maruz kalınan cinsiyete dayalı her tür şiddet" olarak tanımlanmıştır. Aile içi şiddetin tek ve kesin bir tanımı bulunmamaktadır. Aile içi şiddet, aile bireyleri arasında birbirini denetleme dürtüsüne dayanan; tehditten öldürmeye, cinsel saldırıdan aşağılayıcı davranışlara kadar uzanan tüm eylemler bütünü olarak tanımlanabilir[3]. Aile içi şiddet, yaş, eğitim, din, sosyo-ekonomik konum ile etnik ve kültürel kimlik ayrımı gözetmeksizin her toplumsal kesimde görülebilir[4]. Burada da en belirleyici değişken, insanların problem çözme konusundaki hatalı yaklaşımları;

1 İbrahim Akkaş - Zeki Uyanık, "Kadına Yönelik Şiddet", *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6/1 (2016), 33.

2 Birleşmiş Milletler, "Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu", *Dördüncü Dünya Kadın Konferansı* (Pekin, 4–15 Eylül 1995)

3 Maya Goldstein, *Seeking Protection From Domestic Violence* (OSCE Yayınları, 2007), Aktaran: İlyas Özgentürk vd.

4 İlyas Özgentürk vd., "Aile İçi Şiddet ve Nesilden Nesile İletilmesi", *Polis Bilimleri Dergisi* 14/4 (2012), 3.

diğer bir ifadeyle tutumlarıdır. Tutumlar, bireyin bir nesneye, olaya ya da kişiye yönelik duygusal ve bilişsel değerlendirmelerini kapsar; davranışlar ise bu tutumların pratikteki yansımalarıdır. Kişinin tutumlarından türeyen inanç ve değerler zamanla belirli davranış örüntülerini şekillendirir.

1. Literatür Taraması ve Kuramsal Çerçeve

Şiddet davranışına açıklamaya ilişkin sosyal öğrenme kuramına göre, bireyler davranışları gözlem ve model alma yoluyla öğrenmektedir.[5] Ailede şiddete tanık olunması erkeklerin bu davranışı eşlerine uygulamalarına olanak sağlamaktadır.[6] [7] Kadına yönelik şiddetin ilişkili olabilecek farklı kuramsal yaklaşımlardan bir diğeri, 1960'lardan itibaren artan kadın hareketleriyle birlikte gelişen feminist kuramdır. Genel olarak kadına yönelik eşitsizlikler ve bunların giderilmesi ile ilgili olan kuram, erkek egemen ideolojiyi eleştirerek kadınların ezilmesini açıklamaya çalışır[8]

Kadına yönelik şiddette yönelik açıklamalarda oldukça çok değinilen bir diğer görüş, toplumun bireylerin yerine getirmelerini beklediği cinsiyetle ilişkili beklentiler olarak tanımlanabilen Toplumsal cinsiyet rolü kavramıdır.[9] Toplumsal cinsiyet normlarını ve ataerkil yapıları düşünce sisteminde içselleştiren erkeklerin aile içi şiddeti haklı bir uygulama veya terbiye yöntemi olarak değerlendirme eğiliminde oldukları görülmektedir.[10] Başka bir değişle, toplumsal cinsiyet rolleri, erkeklerin ailedeki otorite konumlarını pekiştirip şiddet kullanımını meşrulaştıran bir işlev görmektedir.[11]

Ataerkil yapı sosyo-kültürel ve ekonomik yapıyı da bu bağlamda şekillendirip, kadınların daha çok şiddete maruz kalmasına neden olmaktadır.[12] Aynı çalışmada şiddet nedeni olarak toplumsal cinsiyet rollerinin de etkili olduğu ortaya çıkmıştır.[13]

---

5 İsa Korkmaz, "Sosyal Öğrenme Kuramı", *Eğitim Psikolojisi* ed. Binnur Yeşilyaprak (Ankara: Pegem Akademi, 2009), 222.

6 Songül Sallan Gül, *Türkiye'de Kadın Sığınma Evleri.* (İstanbul: Bağlam Yayıncılık, 2013), 25.

7 Bilican Gökkaya - S Ayan, "Sosyal Öğrenme Kuramı ve Aile içi Şiddet", *Journal of İnternational Social Research,* 10/48 (2017), 391.

8 Füsun Kökalan Çımrın, "Sosyal Bilimlerin Değişen Yüzü ve Kadın Araştırmaları", *Social Sciences Studies Journal,* 4/26, (2018), 5622.

9 Zehra Dökmen, *Toplumsal Cinsiyet*, (Ankara, Remzi kitabevi, 2019), 29.

10 Gıyasettin Yıldız - Dolunay Şenol, "Erkeklerin Aile İçi Fiziksel Şiddette Bakışı ve Anlamlandırma Biçimleri: Ankara İli Örneği", *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 5/3, (2024), 373.

11 Yıldız - Şenol, "Erkeklerin Aile İçi Fiziksel Şiddette Bakışı ve Anlamlandırma Biçimleri", 392.

12 Görkem Kelebek. *Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanmış Kadınların Yaşam Deneyimleri.* (Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016), 1.

13 Kelebek. *Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanmış Kadınların Yaşam Deneyimleri*, 129.

Toplumsal cinsiyet algısına göre kadınlar itaatkar, savunmasız, korunmaya muhtaç, yönetilen ve güçsüz olarak görülmektedir[14]. Erkeklerin kadına yönelik şiddet davranışlarına neden olarak kadınların şiddeti hak ettiklerini ifade ettikleri görülmektedir.[15]

Dünyanın hemen her yerinde birçok kadının yaşamlarında haksızlığa uğradıkları; evde, iş yerlerinde, trafikte ya da sokaklarda fiziksel, psikolojik, cinsel ya da ekonomik şiddette maruz kaldıkları çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir. İşyerinde şiddete yol açan risk faktörleri ile ilgili çalışmalarında, kadın olmanın, genç olmanın, düşük eğitimli olmanın ve kronik bir akıl hastalığına sahip olmanın şiddete maruz kalma olasılığını artırdığı belirtilmektedir[16] Literatürde kadınlara yönelik şiddet türlerinin yaygınlığı konusundaki araştırma bulgularına göre; Türkiye'de kadına yönelik fiziksel şiddetin %9 [17] ile %80 [18], sözel şiddetin %32 [19] ile %93[20], psikolojik/duygusal şiddetin %12 [21] ile %89 [22], cinsel şiddetin %2[23] ile %75 [24] ve ekonomik şiddetin ise %3.1[25] ile %78 [26] arasında çok geniş aralıklarda değiştiğine ilişkin farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.[27] Bir çalışmada kadınların %43,4'ünün yaşamlarında en az bir tür şiddete maruz kaldığı ortaya koyulmuştur.[28] 2016–2021 arasında yayımlanan çalışmalarda bir veya birden fazla şiddet türüne maruz kalan

14 Lala Najafova, "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmaların Sistematik Derlemesi", (İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020), 42, 63.

15 Kasım Tatlılıoğlu, "Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Bingöl İli Örneği", *Bingöl Üniversitesi Bingöl Araştırmaları Dergisi* 6/1 (2019), 55–76, s. 66.

16 Kübra Coşar vd., "Risk Factors of Workplace Violence: Evidence from Turkey", *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics* (2025), 1.

17 Serap Ünal, "Ankara ili Gölbaşı İlçesi 2 No'lu Sağlık Ocağı Bölgesinde 15–49 Yaş Dilimi Şiddet Gören ve Görmeyen Kadınlarda Beck Depresyon Ölçeğine Göre Depresif Öğe Yükü", (Ankara, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010), 89.

18 Faruk Kocacık vd., "Domestic Violence against Women: A Field Study in Turkey", *The Social Science Journal* 44/4 (2007), 708.

19 Melis Naçar vd., "Kayseri İlinde İki Sağlık Ocağı Bölgesi'nde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet", *TAF Preventive Medicine Bulletin* 8/2 (2009), 136.

20 Burcu Tokuç vd., "Domestic Violence against Married Women in Edirne", *Journal of Interpersonal Violence* 25/5 (2010), 832.

21 Nezihe Uğurlu vd., "Muğla Şehir Merkezinde Yaşayan 15–49 Yaş Arası Evli Kadınlarda Kadına Yönelik Şiddet Sıklığının ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi", *II. Uluslararası VI. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi Özet Kitabı* (2012), 220.

22 Faruk Kocacık vd., "Domestic Violence against Women: A Field Study in Turkey", 708.

23 Gülşen Dinçer, "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet (Düzce Örneği)" (Sakarya, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010), 70.

24 Yüksel Kıvrak vd., "Kadına Yönelik Eş Şiddeti, Çocukluk Travmaları, Depresyon ve Yaşam Kalitesi: Toplum Temelli Çalışma", *Anatolian Journal of Psychiatry / Anadolu Psikiyatri Dergisi* 16/5 (2015), 314.

25 Uğurlu vd., "Muğla Şehir Merkezinde Yaşayan 15–49 Yaş Arası Evli Kadınlarda Kadına Yönelik Şiddet Sıklığının ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi", 220.

26 Kıvrak vd., "Kadına Yönelik Eş Şiddeti, Çocukluk Travmaları, Depresyon ve Yaşam Kalitesi: Toplum Temelli Çalışma", 314.

27 Najafova, "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmaların Sistematik Derlemesi", 124.

28 Aygül Yanık vd., "Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt", *EJOVOC* 4/4 (2015), 104.

kadınların oranının %14,1–43,0 aralığında seyrettiği bildirilmektedir.[29] 2016 sonrasında bu oranın genel olarak düştüğü; ancak 2020'de fiziksel şiddette azalma görülürken cinsel, ekonomik ve duygusal/psikolojik şiddet sıklıklarında artış yaşandığı belirtilmiştir. Ayrıca pandemi döneminde, önceki döneme kıyasla tüm şiddet türlerinde artış gözlenmiştir.

Kadına yönelik şiddetin hukuki yaptırım olarak karşılığı olduğu kadar toplumsal yaşam için de önemli sonuçları vardır.[30] Türkiye'de yaygınlık oranına bakıldığında kadınlara yönelik şiddetin çoğunlukla başta eşleri olmak üzere aile içindeki erkekler tarafından uygulandığı görülmektedir.[31] Kadına yönelik aile içi şiddet, kadınların ve çocukların fiziksel ile ruhsal sağlığını doğrudan ve dolaylı biçimde olumsuz etkilemektedir.[32]

Bu çalışmanın diğer bir değişkenini de erkek tutuklu ve hükümlülerin kadına yönelik şiddet davranışına neden olan bilişsel çarpıtma düzeyleridir. Bireylerin duygularını yaşanan olayın kendisinden daha çok düşüncelerinde o duruma yükledikleri anlam belirlemektedir.[33] Bilişsel çarpıtma, kişinin kendisi ve çevresini değerlendirmesinde gerçeklikten sapmalara yol açan, otomatik düşüncelerden kaynaklanan bir sorundur.[34] Bilişsel hatalar olarak da adlandırılan bu çarpıtmalar, düşünme süreçlerindeki mantık yanlışlarıdır.[35] Bilişsel çarpıtmalar kişilerde olumsuz duyguların oluşmasına böylelikle bireyin hem kendisine hem de çevresine karşı olumsuz algı geliştirmesine neden olabilmekte ve şiddete yol açabilmektedir.[36] İlişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmaların ve ilişkide olumsuz inancın öfke ile ilişkili olduğu,[37] yapılan çalışmalarda bilişsel çarpıtmalar ve öfke değişkeni arasında ilişki bulunduğu[38] ve hatalı düşünce tarzlarını

29 Leylicem Seçgin vd., "Türkiye'de Son Beş Yılda Kadına Yönelik Şiddet: COVID-19 Pandemisinin Etkisi", *Humanistic Perspective* 4/1 (2022), 28.

30 Işıl Vahip - Özge Doğanavşargil, "Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız", *Türk Psikiyatri Dergisi* 17/2 (2006), 110; Yusuf Genç vd., "Kadına Yönelik Şiddetin Erkekler Tarafından Değerlendirilmesi: Sakarya Örneği", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21/2 (2019), 392.

31 Aslıhan Burcu Öztürk, "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Neredeyiz? Feminist Sosyal Çalışma Bağlamında Bir Değerlendirme", *Sosyal Politika ve Kamu Yönetimi Bileşenleriyle Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları* (Ankara: Maya Akademi, 2013), xx.

32 Mehmet Ali Eryurt - Pelin Çağatay Seçkiner, "Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları", *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması*, ed. Ayşegül Ustaoğlu (Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü; HÜ Nüfus Etütleri Merkezi, 2015), 125.

33 Judith Beck, *Bilişsel Terapi: Temeleri ve Ötesi* (Ankara: Nobel Yayınları, 2014), 31.

34 Stephen E. Fair, "Cognitive Content and Distortion Associated with Mood-Induced Depressive and Anxious States" (Arizona State University, Doktora Tezi, 1986), 7.

35 Gerald Corey, *Psikolojik Danışma: Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*, çev. Tayfun Ergene (Ankara: Mentis, 2008), 361.

36 Melis Sırım, "Genç Yetişkinlerde Flört Şiddeti Mağduriyeti İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Bilişsel Çarpıtmaların Aracı Rolünün İncelenmesi" (İstanbul, İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021), 2.

37 Melike Erok, "İlişkilere İlişkin Bilişsel Çarpıtmalar, İlişkiye Dair İnançlar, Kişilerarası Öfke, Kişilerarası İlişkiler, Problem Çözme ve Evlilik Çatışması" (İstanbul, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013), 132.

38 Christopher J. Fives vd., "Anger, Aggression, and Irrational Beliefs in Adolescents", *Cognitive Therapy and Research* 35 (2011), 199.

ve bilişsel çarpıtmaların sık kullanımının, bireylerde öfke ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir.[39] Öfke duygusu karşı tarafta kendi benliğini korumak için savunmaya geçmesine yol açmakta ve bu da kişiler arası ilişkilerde sorunlara neden olabilmektedir.[40] Bireylerin duyguları ve bilişsel süreçleri bir durum karşısında nasıl davranacaklarını belirlemekte önemli görülmektedir.[41] "Dünyaya ilişkin katı inançlar", "kendine yönelik katı inançlar", "çaresizlik düşüncesi" ve "öfke nedeniyle başkalarını suçlama" gibi öfkeyi besleyen hatalı düşünce kalıplarının, aile içinde kadına şiddet uygulayan erkekler arasında da yaygın olduğu söylenebilir. Bu kişiler öfkelerinin nedenini kadına yüklemekte, bu davranışlarının nedeninin kadının suçu olduğunu düşünmekte, şiddet içeren davranışlar sergilemelerinin nedeni olarak kadınların kendilerini kızdırmaya yönelik davranışları olduğu gibi hatalı düşünce tarzlarına sahiptirler.[42] Bazı kültürlerde erkeğin eşine şiddet uygulaması normal olarak görülmekte hatta bu durumdan kadın suçlanmaktadır.[43] Konuyla ilgili olarak yapılan birçok çalışmada bilişsel yapıda yer alan akılcı olmayan inançların evlilik ilişkisini olumsuz yönde etkilediğini işaret etmektedir. [44]

Son yıllarda Türkiye'de yapılan konuyla ilgili araştırmalar birlikte değerlendirildiğinde ceza infaz kurumlarında kalmakta olan tutuklu ve hükümlülere yönelik araştırmaların sayısında önemli ölçüde artış olduğu görülmektedir.[45] Suç davranışını doğuran etkenler yeterince anlaşılmadığı için suçun önlenmesinde de etkili adımlar atılamadığını vurgulanmaktadır. [46] Bunun için de başta kadına yönelik şiddet olmak üzere suçu ortaya

---

39 Yasemin Yavuzer - Zeynep Karataş, "Ergenlerde Otomatik Düşünceler ile Fiziksel Saldırganlık Arasındaki İlişkide Öfkenin Aracı Rolü", *Türk Psikiyatri Dergisi* 24 (2013), 6; Daniel J. Ziegler - P. Nicholas Smith, "Anger and the ABC Model Underlying Rational-Emotive Behavior Therapy", *Psychological Reports* 94/3 (2004), 1009.

40 Erok, "İlişkilere İlişkin Bilişsel Çarpıtmalar, İlişkiye Dair İnançlar, Kişilerarası Öfke, Kişilerarası İlişkiler, Problem Çözme ve Evlilik Çatışması", 3.

41 Gizem Çelik, "Eşine Şiddet Uygulayan Erkeklere Yönelik Grup Çalışması: Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla Yapılandırılan Grup Sürecine Bakış", *Aile ve Kadın Sempozyumu* (2013), 52-53.

42 Çiğdem Arıkan, *Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Sonuçları ve Çözüm Önerileri* (Ankara: SASAM Yayınları, 2016), 15.

43 Celalettin Vatandaş, *Aile ve Şiddet: Türkiye'de Eşler Arası Şiddet* (Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2003), 4.

44 Jane Addis - Michael E. Bernard, "Marital Adjustment and Irrational Beliefs", *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy* 20/1 (2002), 3.; Thomas N. Bradbury - Frank D. Fincham, "Assessing Dysfunctional Cognition in Marriage: A Reconsideration of the Relationship Belief Inventory", *Psychological Assessment* 5 (1993), 92; Nurdan Güven - Seher Sevim, "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü", *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 3/28 (2007), 49; Zeynep Hamamci, "Dysfunctional Relationship Beliefs in Marital Conflict". Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy 23/3 (2005), 245; Sandra Metts - W. R. Cupach, "The Influence of Relationship Beliefs and Problem-Solving Responses on Satisfaction in Romantic Relationships", *Human Communication Research* 17/1 (1990), 170; Brian F. Sullivan - A. I. Schwebel, "Relationship Belief and Expectations of Satisfaction in Marital Relationships: Implications for Family Practitioners", *Family Journal* 3/4 (1995), 298.

45 Çıvgın, "Hükümlülerin Suç ve Kaldıkları Cezaevleri Türlerine Göre Ruh Sağlıklarının, Psikolojik Başetme ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi", (İzmir, Gediz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015), 27; Gamze Delioğlu, "Açık Ceza İnfaz Kurumlarındaki Erkek Hükümlülerin Algıladıkları Ebeveyn Tutumları ile Psikolojik Dayanıklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" (İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019), 23.

46 David Canter, *Suç Psikolojisi* (Ankara: İmge Kitabevi, 2011), 110.

çıkaran dinamiklerin ayrıntılı bir biçimde ele alınması ve açıklık getirilmesi gerekmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı araştırmanın temel amacı kadına yönelik şiddet ve bu kapsamda Ankara'daki bir ceza infaz kurumunda kalan erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumları ile ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtma düzeyleri arasındaki bağı ve bu bağın bazı demografik değişkenler açısından nasıl farklılaştığını incelemeyi hedeflemiştir. Bu çerçevede şu sorulara yanıt aranmıştır:

1) Erkek hükümlü ve tutukluların maruz kaldıkları ve uyguladıkları şiddetin türlerine göre dağılım nasıldır?

2) Erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

3) Erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları bilişsel çarpıtma düzeylerini yordamakta mıdır?

4) Erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri toplam ve alt boyut toplam puan ortalamaları önceden ceza alıp almama durumu, medeni durum, evlenme şekli, öğrenim durumu ve sosyo-ekonomik düzey demografik değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tarama türleri içinde ilişkisel tarama modeli benimsenmiştir. İlişkisel tarama; iki ya da daha fazla değişken arasındaki mevcut korelasyona bakılarak, herhangi bir müdahalede bulunmadan bir grubun belirli özelliklerini ortaya koymayı amaçlayan bir desendir.[47]

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde uygulama konusunda kolaylık sağladığı için örneklem içerisinden kolay ulaşılabilir katılımcılar seçilmektedir.[48] Araştırmanın çalışma grubu Ankara'daki bir ceza infaz kurumunda kalan toplam 281 erkek hükümlü ve tutukludan oluşmaktadır. Tablo 1, araştırma örneklemine ait katılımcıların demografik özelliklerini göstermektedir.

---

47 Şener Büyüköztürk vd., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (Ankara: Pegem, 2018), 16; Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık, 1994), 81.

48 John W. Creswell, *Nitel Araştırma Yöntemleri*, çev. ed. M. Bütün - S. B. Demir (Ankara: Siyasal, 2020), 160; Klaus Krippendorff, *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*, (Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2004), 120.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Betimsel İstatistikler

Değişken	Grup	f	%
Medeni durum	Evli	107	38,1
	Bekâr	127	45,2
	Boşanmış	39	13,9
	Eşi vefat eden	8	2,8
Evlenme Şekli	İsteyerek	110	39,1
	Görücü	63	22,4
Öğretim Durumu	Okuryazar değil	6	2,1
	Okuryazar	10	3,6
	İlkokul	84	29,9
	Ortaokul	63	22,4
	Lise	93	33,1
	Üniversite	25	8,9
Meslek	Çalışmıyor	39	13,7
	İşçi	82	29,2
	Memur	27	9,7
	Esnaf	86	30,7
	Diğer	47	16,6
Sosyo-Ekonomik Durum	Alt	78	27,8
	Orta	174	61,9
	Üst	29	10,3
Ceza Alıp-Almama Durumları	Evet	179	63,7
	Hayır	102	36,3

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya 281 hükümlü ve tutuklu erkeğin katıldığı görülmektedir. Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımları dikkate alındığında %45.2'sinin bekar, %38.1'inin evli, %13.9'unun boşanmış ve %2.8'inin de eşlerinin vefat ettiği anlaşılmaktadır. Katılımcıların evlenme şekline göre dağılımlarına bakıldığında sırasıyla isteyerek (%39.1), görücü usulü ya da istemeyerek (%22.4) eşlerini seçtikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların öğrenim durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında %33.1''i lise, %29.9'u ilkokul, %22.4'ü ortaokul, %8.9'u üniversite, %3.6'sı okuryazar ve %2.1'i okuryazar değildir. Katılımcıların mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde ise 86'sının esnaf (%30.7), 82'sinin işçi (%29.2), 39'unun çalışmayan (%13.7), 27'sinin memur (%9.7) ve 47'sinin de diğer (%16.6) şeklinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların algıladıkları sosyo-

ekonomik durumlarını alt, orta ya da üst olarak belirtmeleri istenmiştir. Sosyo- ekonomik durum değişkenine göre de katılımcıların dağılımlarına bakıldığında ise 174'ünün orta (%61.9), 78'inin alt (%27.8) ve 29'unun da (%10.3) üst düzeyde algıladıkları görülmektedir. Son olarak katılımcıların 179'unun (%63.8) önceden ceza aldığı (hükümlü olduğu) ve 102'sinin de (%36.2) henüz ceza almadığı (tutuklu olduğu) anlaşılmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, Demografik Bilgi Formu, Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (ISKEBE) ve İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (İİBÇÖ) aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmada yararlanılan ISKEBE Tutum Ölçeği, Kanbay ve arkadaşları tarafından 2017'de geliştirilmiştir. Beşli Likert tipinde olan ölçek, "bedene yönelik tutumlar" ve "kimliğe yönelik tutumlar" olmak üzere iki alt boyuta sahiptir ve 30 maddeden oluşur. Birinci alt boyut (BYT – bedene yönelik tutumlar) 16 maddeden oluşmaktadır (3, 4, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28, 30) ve Cronbach alfa değeri 0.80'dir. Bu çalışma için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı .87'dir. İkinci alt boyut (KYT – kimliğe yönelik tutumlar) ise 14 madde içermektedir (1, 2, 5, 6, 7, 11, 13, 18, 19, 21, 23, 24, 27, 29) ve Cronbach alfa değeri 0.83'tür. Bu çalışma için de Cronbach alfa katsayısı .83'tür. Ölçek toplam puanı Cronbach alfa değeri ise 0.86'dır. Bu çalışma için Cronbach alfa katsayısı .90'dır. Ölçekte 5. ve 24. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilebilecek minimum puan 30, maksimum puan 150'dir. Ölçekten alınan puanlar düştükçe kadına yönelik şiddet tutumunun arttığı anlaşılmaktadır. Puan yükseldikçe, kadına yönelik şiddete karşıt (olumsuz) tutum artar; puan düştükçe şiddete olumlu/yanaşan bir yaklaşım söz konusudur. Gerekli hesaplamalar sonucunda, 90'ın üzerindeki puanlar bireyin şiddete karşı uçta yer aldığını gösterirken, puanı 90'nın altında olanların ise kadına yönelik şiddete karşı olumlu uçta olduğu anlamına gelmektedir.[49]

Araştırmada kullanılan bir diğer araç, 5'li Likert tipinde ve 19 maddeden oluşan İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği (İİBÇÖ)'dür.[50] Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek puan ise 95'tir. Puanlar yükseldikçe ilişkilerde bilişsel çarpıtmanın arttığı anlaşılmaktadır. 1. Faktör, Yakınlıktan Kaçınma (YK) alt boyutunun (1, 2, 3, 4, 10, 12, 13 ve 19. maddeler) Cronbach alfa değeri .73 ve bu çalışma için de bu alt boyutun Cronbach alfa katsayısı .73'tür. 2. Faktör, Gerçekçi Olmayan İlişki alt boyutunun (GOİ) (5, 9, 11, 14, 15, 16, 17 ve 18. Maddeler) Cronbach alfa değeri .66 ve bu çalışma içinse bu alt boyutun Cronbach alfa katsayısı .75'dir. ve 3. Faktör, Zihin Okuma alt boyutunun (ZO) (6, 7 ve 8. Maddeler) Cronbach

[49] Yalçın Kanbay vd., "İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (İSKEBE Tutum Ölçeği) Geliştirme Çalışması", *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 18/5 (2017), 453.

[50] Zeynep Hamamcı - Şener Büyüköztürk, "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği: Ölçeğin geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi", *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2/25 (2003), 107.

alfa değeri .49 iken; bu alt boyutun çalışma için Cronbach alfa katsayısı.73'tür. Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık katsayısı ise .67 'dir[51] ve bu çalışma için de iç tutarlık katsayısı .83'tür.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler toplanmadan önce, bu çalışmada kullanılan ölçme araçlarını uyarlayan öğretim üyelerinden e-posta yoluyla kullanım izni alınmıştır. Devamında ise araştırma verilerinin toplanabilmesi ve uygulama yapılabilmesi için öncelikle ilgili birimlerden gerekli izinler alınmıştır. Bu çalışma için etik onay, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Etik Komisyonu tarafından verilmiştir (Karar/Onay No: 2022-834, Tarih: 29.06.2022. Veriler 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde toplanmıştır. Veri toplama araçları araştırmacılar tarafından, katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır. Araştırma sürecinde kişisel veriler anonim olarak toplanmış uygulamada katılımcılar için gönüllülüğü esas alınmış, ölçeklerde herhangi bir isim belirtilmemesi istenmiştir. Böylece seçim yanlılığını önlemiş ve katılımcı gizliliği korunmuştur. Veri toplama araçları cezaevi ortamında araştırmacılar tarafından her bir katılımcıya araştırmacılar tarafından genel olarak araştırmanın amacı hakkında bilgi verilerek yüz yüze uygulanmıştır.

Veri analizi, SPSS 17.0 paket yazılımı (Statistical Package for the Social Sciences) ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan değişkenlere ait betimsel istatistikler ile çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmada Ele Alınan Değişkenlere İlişkin Betimsel İstatistikler, Basıklık ve Çarpıklık Değerleri Katsayılarına İlişkin Bulgular

Ölçek Puanları	En Küçük	En Büyük	Ort	ss	Çarpıklık	Basıklık
İSKEBE	52	146	107,90	19,83	-0,265	-0,359
Bedene Yönelik Tutum	22	80	67,62	10,96	-1,141	1,591
Kimliğe Yönelik Tutum	14	66	40,28	11,62	0,147	-0,651
İİBÇÖ	19	93	55,27	13,82	0,023	-0,171
Yakınlıktan Kaçınma	8	40	22,37	6,81	0,276	-0,243
Gerçekçi Olmayan İlişki	8	40	24,02	7,12	-0,061	-0,37
Zihin Okuma	3	15	8,88	3,53	-0,032	-0,916

Tablo 2'ye bakıldığında, tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin ±1 aralığında kaldığı görülmektedir. Normal dağılım için bu aralık ideal kabul edilmektedir.[52] Buna göre, mevcut çalışmada normal dağılım varsayımının sağlandığı söylenebilir.

[51] Hamamcı – Büyüköztürk, "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği: Ölçeğin geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi".

[52] George Darren - Paul Mallery, *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 10.0 Update* (Boston: Allyn & Bacon, 2001), 91.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırmada ele alınan alt problemlerin sıralamasına uygun biçimde elde edilen bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar sunulmuştur.

3.1 Erkek Hükümlü ve Tutukluların Maruz Kaldıkları ve Uyguladıkları Şiddetin Türlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Araştırmada birinci alt problem olarak ''Erkek hükümlü ve tutukluların maruz kaldıkları ve uyguladıkları şiddetin türlerine göre dağılım nasıldır?'' sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilen sonuçlar frekans ve yüzdelik dağılımlar olarak Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Maruz Kalınan ve Uygulanan Şiddet Türlerine Göre Betimsel İstatistikler

Değişkenler	Hayır		Evet	
	f	%	f	%
Yaşanan Şiddet				
Fiziksel	208	74	73	26
Duygusal	193	68,7	88	31,3
Ekonomik	221	78,6	60	21,4
Cinsel	276	98,2	5	1,8
Yok	136	48,4	145	51,6
Uygulayan Kişi				
Eş ya da Eski Eş	257	91,5	24	8,5
Sevgili ya da Flört	252	89,7	29	10,3
Nişanlı	278	98,9	3	1,1
Aile	238	84,7	43	15,3
Diğer	204	72,6	77	27,4
Yok	140	49,8	141	50,2
Yapılan Şiddet Türü				
Fiziksel	221	78,6	60	21,4
Duygusal	248	88,3	33	11,7
Ekonomik	269	95,7	12	4,3
Cinsel	280	99,6	1	0,4
Yok	86	30,6	195	69,4

Uyguladığı kişi				
Eş & Eski Eş	270	96,1	11	3,9
Sevgili & Flört	270	96,1	11	3,9
Nişanlı	280	99,6	1	0,4
Aile	268	95,4	13	4,6
Diğer	207	73,7	74	26,3
Yok	96	34,2	185	65,8

Tablo 3 incelendiğinde yaşanan (maruz kalınan) şiddet türüne göre katılımcıların dağılımlarına bakıldığında %31.3'ünün duygusal, %26'sının fiziksel, %21.4'ünün ekonomik ve %1.8'inin de cinsel şiddete maruz kaldıkları görülmektedir. Şiddeti uygulayan kişiye göre katılımcıların yanıtları birlikte değerlendirildiğinde ise dağılım %15.3'ü aile, %10.3'ü sevgili ya da flört, %8.5'i eş ya da eski eş, %1.1'i nişanlı ve %27.4'ü diğer şeklindedir. Yapılan şiddet türüne göre %21.4'ü fiziksel, %11.7'si duygusal, %4.3'ü ekonomik ve %0,4'ü de cinsel şiddet uyguladığını belirtmiştir. Şiddeti uyguladığı kişiye göre katılımcıların yanıtları birlikte değerlendirildiğinde %4.9'unun aile bireylerine, %3.9'unun sevgilisi ya da flörtüne, %3.9'u eşi ya da eski eşine, %0.4'ünün nişanlısına ve %26.3'ünün de diğerlerine şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların İlişkide Bulundukları Kişilere Şiddet Uygulama ve Onlar Tarafından Şiddete Maruz Kalma Durumlarına Göre Betimsel İstatistikler

Değişken	**Grup**	**f**	**%**
Yaşanan Şiddet	Hayır	142	50,5
	Evet	139	49,5
Uyguladığı Şiddet	Hayır	195	69,4
	Evet	86	30,6

Tablo 4 incelendiğinde, hükümlü ve tutukluların %49.5'i yakın ilişkide bulunduğu kişilerin şiddetine maruz kaldığı ve %50.5'inin de kalmadığını ifade ettikleri görülebilir. Yine katılımcıların %30.6'sının yakın ilişkide bulunduğu kişilere şiddet uyguladığı ve %69.4'ünün de ise uygulamadığını yanıtını verdikleri görülmektedir.

3.2. Erkek Hükümlü ve Tutukluların Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ile İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri Arasındaki İlişki

Erkek hükümlü ve tutukluların ISKEBE ve İİBÇÖ'ye ait toplam ile alt ölçek toplam puan ortalamaları arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5. Erkek Hükümlü ve Tutukluların İSKEBE ve İİBÇÖ Ölçekleri Toplam ve Alt Ölçek Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki Pearson Korelasyon Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7
1.İSKEBE	1						
2. BYT	,871**	1					
3.KYT	,886**	,543**	1				
4. İİBÇ	-,201**	-,154**	-,197**	1			
5.YK	-,234**	-,212**	-,200**	,828**	1		
6.GOİ	-0,106	-0,06	-,125*	,823**	,436**	1	
7.ZO	-,121*	-0,075	-,136*	,659**	,437**	,365**	1

p<.01; *p<.05; İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet, BYT: Bedene Yönelik Tutum, KYT: Kimliğe Yönelik Tutum; **İİBÇ Bilişsel Çarpıtma, YK: Yakınlıktan Kaçınma; GOİ: Gerçekçi Olmayan İlişki; ZO: Zihin Okuma

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların kadına yönelik şiddet tutum (İSKEBE) toplam puan ortalamaları ile bilişsel çarpıtma (İİBÇÖ) toplam puan ortalamaları arasında (r = -0.201), ayrıca İİBÇÖ'nün alt boyutları olan yakınlıktan kaçınma (r = -0.234) ve zihin okuma (r = -0.121) puanlarıyla negatif ve düşük düzeyde ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, İSKEBE puanı azaldıkça (ölçekteki düşük puanlar şiddete daha olumlu tutumu gösterir) toplam bilişsel çarpıtma, yakınlıktan kaçınma ve zihin okuma puanları artmaktadır. Bu durum katılımcıların kadına yönelik şiddet tutumlarının artışı ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeylerinin ilişkili olduğunu göstermektedir.

İSKEBE'nin bedene yönelik tutum alt boyutu puan ortalaması ile İİBÇÖ toplam puan ortalaması (r = -0.154) ve yakınlıktan kaçınma (r = -0.212) alt boyutu arasında negatif ve düşük düzeyde ilişkiler bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bedene yönelik tutum alt boyutu puanları azaldıkça (kadına yönelik fiziksel şiddet arttıkça) katılımcıların ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri toplam ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma alt boyut puan ortalamaları da artmaktadır.

İSKEBE Tutum Ölçeği'nin kimliğe yönelik tutum alt boyutu ile İİBÇÖ toplam puanı (r=-0.197) ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma (r=-0.200), gerçekçi olmayan ilişki (r=-0.125) ve zihin okuma (r=-0.136) alt boyut toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki vardır. Diğer bir ifadeyle, kimliğe yönelik tutum alt boyutu toplam puan ortalamaları düştükçe (kadına yönelik psikolojik ya da ekonomik şiddet arttıkça), İİBÇÖ toplam puan ortalamaları ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma, gerçekçi olmayan ilişki ve zihin okuma alt boyut puan ortalamaları da ise artmaktadır.

3.3. Erkek Hükümlü/Tutuklularda Kadına Yönelik Şiddet Tutumları ile İlişkilere Dair Bilişsel Çarpıtmaların Regresyon Bulguları

Kadına yönelik şiddet tutumlarının, ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeylerini yordayıp yordamadığını belirlemek için basit doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Sonuçlar tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Kadına Yönelik Şiddet Tutumlarının İlişkisel Bilişsel Çarpıtma Düzeylerini Yordamasına Dair Regresyon Analizi Bulguları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	R^2	B	p
Kadına Yönelik Şiddet	Bilişsel Çarpıtma	0.040	-0.14	< .001

Tablo 6'da görüldüğü gibi regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlıdır (F(1,279) = 11,727, p = ,001). Bu sonuç, kadına yönelik şiddetin ilişkilerdeki bilişsel çarpıtmayı anlamlı şekilde yordadığını göstermektedir(β = -,201, t = -3,425, p = ,001). R^2 = ,040 değeri küçük etki büyüklüğünü ifade etmektedir. Kadına yönelik şiddete ilişkin tutum puanları arttıkça (şiddetin azalması) ilişkilerde bilişsel çarpıtma düzeylerinin azaldığına işaret etmektedir. Ancak açıklanan varyansın (%4,0) düşük olması bilişsel çarpıtmayı etkileyen başka faktörlerin bulunduğunu göstermektedir.

3.4. Erkek Hükümlü/Tutuklularda Şiddet Tutumları ve İlişkisel Bilişsel Çarpıtmaların Puan Dağılımı: Demografik Karşılaştırmalar

Araştırmada erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri toplam ve alt ölçek toplam puan ortalamaları demografik değişkenlere göre karşılaştırılmış sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Demografik Değişkenlere Göre İSKEBE ve İİBÇÖ Toplam ve Alt Ölçek Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	İSKEBE d / η^2	İİBÇÖ d / η^2	BYT d / η^2	KYT d / η^2	YK d /η^2	GOİ d/η^2	ZO d / η^2
			X±ss	X±ss	X±ss	X±ss	X±ss	X±ss	X±ss
Önceden Ceza Alıp Almama	Evet	177	107,9±19,6 .02	54,7±14 .11	67,5±10,9.06	40,4±11,5 .02	22,1±6,6 .10	23,6±7,3 .14	9±3,6 .05
	Hayır	101	108,2±19,9	56,3±13,6	68,1±10,4	40,1±11,9	22,8±7,2	24,7±6,9	8,8±3,4
	$t_{(276)}$		-0,143	-0,919	-0,472	0,193	-0,833	-1,208	0,442
	p		0,886	0,359	0,637	0,847	0,406	0,228	0,659
Medeni Durum	Bekâr	127	107,6±18,8 .001	55,1±14,5 004	67,6±10,3 .000	40±11,4 .002	22,4±7,3 .001	23,5±7,4 .012	9,3±3,5 .012
	Evli	107	108,2±20,9	54,4±13,1	67,9±10,6	40,3±12,4	22,1±6,5	23,9±6,4	8,4±3,5
	Boşanmış	39	109±20,4	57±13,5	67,3±13,7	41,7±10,5	22,5±6,5	25,8±7,8	8,7±3,6
	$F_{(2,270)}$		0,081	0,49	0,053	0,298	0,081	1,577	1,639
	p		0,922	0,613	0,948	0,743	0,922	0,209	0,196
Evlenme Şekli	İsteyerek	110	110,2±22 .37	53,6±13,9 .44	68,6±11,6 .32	41,6±12,8 .32	21,8±6,6 .41	23,4±6,9 .35	8,4±3,7 .21
	Görücü	63	102,4±17,3	59,7±12,6	64,8±11,4	37,7±8,9	24,5±6,3	26±7,2	9,2±3,5
	$t_{(173)}$		2,407	-2,872	2,116	2,140	-2,693	-2,321	-1,358
	p		0,017	0,005	0,036	0,034	0,008	0,021	0,176
Öğrenim Durumu	İlkokul [A]	84	102,8±18,4 .036	57,3±14,8 .015	65,1±11,8 .024	37,7±10 .040	23,2±6,7 .014	25,2±7,6 .018	8,9±3,8 .005
	Ortaokul [B]	63	107,4±18,1	55,6±13,6	67,9±10,5	39,5±10,8	22,6±6,2	24,4±7,7	8,6±3,7
	Lise [C]	93	110±20,6	53,1±13,5	69,2±10,3	40,9±12,5	21,3±7,4	23±6,5	8,9±3,4
	Üniversite [D]	25	114,5±23,1	54,8±13,5	68,5±12,2	46±13,2	22,2±7,1	23±6,8	9,6±3,3
	$F_{(3,261)}$		3,195	1,342	2,131	3,66	1,195	1,622	0,446
	p		0,024*	0,261	0,097	0,013*	0,312	0,185	0,721
	Fark		C,D>A			D>C,B,A			
Sosyo Ekonomik Durum	Alt	78	106,3±19,9 .003	54,6±15,1 .001	65,8±11,8 .011	40,5±11,1 .004	22,1±7,4 .004	23,9±7,6 .001	8,6±3,7 .004
	Orta	174	108,8±20,1	55,5±13,8	68,3±11	40,5±11,7	22,3±6,7	24,1±7,2	9±3,4
	Üst	29	106,7±18,5	55,9±9,8	68,7±8,2	38,1±12,7	23,6±6	23,6±5,5	8,8±3,7
	$F_{(2,278)}$		0,477	0,152	1,494	0,585	0,523	0,086	0,518
	p		0,621	0,859	0,226	0,558	0,594	0,918	0,596

*p<.05; **Tukey post karşılaştırma sonucu; İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet, : İİBÇÖ Bilişsel Çarpıtma Ölçeği; BYT: Bedene Yönelik Tutum, KYT: Kimliğe Yönelik Tutum; YK: Yakınlıktan Kaçınma; GOİ: Gerçekçi Olmayan İlişki; ZO: Zihin Okuma

Tablo 7'ye göre, katılımcıların önceden ceza alma durumu, medeni durum ve sosyo-ekonomik durumlarına göre; hem kadına yönelik şiddet tutumunun toplam ve alt boyut puan ortalamaları hem de ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmanın toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Evlenme şekillerine göre ise hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumları toplam puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmektedir ($p<.05$). İsteyerek evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puanlarının ortalaması görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutuklulardan daha yüksektir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe şiddetin azaldığı anlamına geldiğinden, görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumlarının isteyerek evlenen hükümlü ve tutuklulardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Evlenme şekillerine göre görücü usulüyle evlenmiş hükümlü ve tutuklular ile isteyerek evlenenlerin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri toplam puan ortalamaları ile İİBÇÖ'nin yakınlıktan kaçınma ve gerçek olmayan ilişki alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık elde edilmiştir($p<.05$). İsteyerek evlenen hükümlü ve tutukluların ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri puan ortalamaları ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma ve gerçek olmayan ilişki alt boyut puan ortalamaları ise görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutuklulara göre daha düşüktür.

Öğrenim durumuna göre hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puan ortalamaları ($F_{(3,261)}=3.195$, $p<.05$) ile aynı ölçeğin kimliğe yönelik tutum ($F_{(3,261)}=3.166$, $p<.05$) alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir. Bu duruma göre, lise ve üniversite mezunu olan hükümlü ve tutuklular ile ilkokul mezunu olan hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puan ortalamaları arasında fark vardır ($p<.05$). Bir diğer değişle öğrenim durumu ilkokul olan hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet uygulamaya yönelik tutumları öğrenim durumu lise ve üniversite olan hükümlü ve tutuklulardan daha yüksektir. Öğrenim durumu üniversite olan hükümlü ve tutuklular ile diğer hükümlü ve tutukluların kimliğe yönelik tutum alt boyut toplam puanları arasında fark vardır ($p<.05$). Öğrenim durumu üniversite olan hükümlü ve tutukluların kimliğe yönelik tutum puan ortalamaları diğer öğrenim düzeyindeki hükümlü ve tutuklulardan daha yüksektir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe şiddetin azaldığı anlamına geldiğinden üniversite mezunu hükümlü ve tutukluların kimliğe yönelik şiddet tutumunun daha az olduğu görülmüştür. Öğrenim durumuna göre hükümlü ve tutukluların ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar toplam puanları ile aynı ölçeğin tüm alt boyut toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmüştür.

4. Tartışma

Araştırmanın birinci sorusu kapsamında, erkek hükümlü ve tutukluların maruz kaldıkları ve uyguladıkları şiddet türlerine ilişkin bulgular incelendiğinde; katılımcıların %48,4'ü ilişkide bulundukları kişilerin şiddetine maruz kaldıklarını ve %49,8'zi de ilişkide bulundukları kişilere şiddet uyguladıklarını belirtmiştir. Maruz kalınan şiddet türünün %31.3'ünün duygusal, %26'sının fiziksel, %21.4'ünün ekonomik ve %1.8'inin de cinsel şiddet içerikli olduğu görülmektedir. Burada katılımcıların maruz kaldıkları toplan şiddet oranı ile maruz kaldıkları şiddet türlerine göre oranların birebir örtüşmüyor olmasının nedeni katılımcılara birden çok seçenek işaretleme seçeneğinin sunulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Şiddeti uygulayan kişiye göre ise dağılım %15.3'ü aile, %10.3'ü sevgili ya da flört, %8.5'i eş ya da eski eş, %1.1'i nişanlı ve %27.4'ü diğer şeklindedir. Katılımcıların yanıtları uyguladıkları şiddet türüne göre birlikte değerlendirildiğinde sadece %30.6'sının yakın ilişkide bulundukları kişilere şiddet uyguladıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu oranın katılımcıların ilişkide bulundukları kişilere %49,8 oranında şiddet uyguladıklarına ilişkin yanıtları dikkate alındığında %19,2 oranında düşük olması dikkat çekici ve tartışmaya açık bir durumdur. Bulgulardaki benzer sorulara verilen farklı yanıtlar örneklem grubunun durumuyla (hükümlü-tutuklu) ilişkili olabileceği gibi katılımcıların soruları toplumsal beklentilere göre yanıtlamış olmaları da olasıdır. Literatürde Kara (2022)[53] kadınların en çok yakın ilişki içinde bulundukları erkekler tarafından şiddete maruz kaldıkları belirtmektedir. Bianet, (2021)[54] haber sitelerinden derlediği çalışmasında, Ocak- Kasım 2019-20 tarihleri arasında öldürülen 302 kadının %64'ünün kocaları/eski kocaları, sevgilileri/eski sevgilileri tarafından öldürüldüğünü ifade etmektedir. Özkan ve Cem (2023)[55], kadına yönelik şiddet haberleriyle ilgili araştırmalarında, cinayetlerin koca, eş, amca, kaynana gibi aileye dair kavramlarla anlatıldığını, üç farklı haberde kadınların eşleri, üçünde aile bireyleri ve diğer üçünde ise kimliği belirsiz kişiler tarafından öldürüldüğün belirtildiğini dolayısıyla aile üyelerinin, kadın cinayetlerinin birçoğundan sorumlu olabileceği belirtmektedirler. Şiddete maruz kalan kadına eşlik/yakınlık bağının şiddeti meşrulaştırıcı etkisi ve gerekçelendirilmesi için de kullanıldığını belirtmektedirler.

Literatürde kadınlara yönelik şiddetin yaygınlığı konusunda yapılmış araştırmalarda fiziksel, sözel, psikolojik, cinsel ve ekonomik açıdan gösterilen şiddetin düzeyi ve etkileri

53 Yunus Kara, "Kadınlara Yönelik Şiddetin Karşılaştırmalı Bir Analizi: Cadı Avlarından Türkiye'deki Kadın Cinayetlerine", *International Journal of Social Inquiry* 15/1 (2022), 73.

54 Bianet, "Erkek Şiddeti Çetelesi".

55 Gökhan Özkan - Sırrı Cem, "Hürriyet Gazetesindeki Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi ile Analizi", *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi* 13 (2023), 59.

konusunda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülebilir.[56] Diğer çalışmalarda çıkan şiddete ilişkin farklı sonuçlar ve bu çalışmada da katılımcıların çoğunluğunun şiddet uygulamadığını ifade etmeleri şiddet konusunda bireylerin savunucu bir tutum takındıklarını gösteriyor olabilir.

Erkek hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumları ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları arasında ilişkiye ait bulgulara bakıldığında toplam puanlar açısından zayıf düzeyde, olumsuz (negatif) bir ilişki gözlenmiştir. Bundan başka İSKEBE Ölçeği'nin toplam puanları ile İİBÇÖ'nin yakınlıktan kaçınma ve zihin okuma alt boyut toplam puanları arasında da olumsuz yönde ve düşük düzeyli ilişki olduğu belirlenmiştir. Şiddet puanlarının azalması (kadına yönelik şiddete yönelik olumlu tutumun artışı) ile birlikte, bilişsel çarpıtmalar ve bunların yakınlıktan kaçınma ile zihin okuma alt boyutları arasında ilişki bulunduğu görülmektedir.

Araştırmada İSKEBE Ölçeği'nin bedene yönelik tutum alt boyutu ile İİBÇÖ'nin toplam puanı ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma alt boyutu arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuç ile doğrudan ilişkili olmasa da bilişsel yapıda yer alan hatalı şemaların evlilik ilişkisi üzerinde başta şiddet olmak üzere olumsuz etkiye yol açtığına ilişkin araştırma bulgularıyla benzerlik gösteriyor denilebilir.[57]

Araştırmada, İSKEBE'nin kimliğe yönelik tutum alt boyutu toplam puanı ile İİBÇÖ'nün toplam puanı ve aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma, gerçekçi olmayan ilişki ve zihin okuma alt boyut toplam puanları arasında negatif yönde, düşük düzeyde ilişkiler saptanmıştır. Kimliğe yönelik tutum alt boyutu toplam puanları düştükçe (kadına yönelik psikolojik ya da ekonomik şiddet arttıkça), İİBÇÖ'nin toplam puanları ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma, gerçekçi olmayan ilişki ve zihin okuma alt boyut puanlarının arttığı görülmüştür.

---

56 Serap Ünal, "Ankara İli Gölbaşı İlçesi 2 No'lu Sağlık Ocağı Bölgesinde 15–49 Yaş Dilimi Şiddet Gören ve Görmeyen Kadınlarda Beck Depresyon Ölçeğine Göre Depresif Öğe Yükü", 90; Kocacık vd., Aziz Kutlar ve Feray Erselcan, "Domestic Violence against Women: A Field Study in Turkey", 708; Naçar vd., "Kayseri İlinde İki Sağlık Ocağı Bölgesi'nde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet", 134; Tokuç vd., "Domestic Violence against Married Women in Edirne", 837; Uğurlu vd., "Muğla Şehir Merkezinde Yaşayan 15–49 Yaş Arası Evli Kadınlarda Kadına Yönelik Şiddet Sıklığının ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi", 220; Dinçer, "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet", 70; Kıvrak vd., "Kadına Yönelik Eş Şiddeti, Çocukluk Travmaları, Depresyon ve Yaşam Kalitesi: Toplum Temelli Çalışma", 314; Uğurlu vd., "Muğla Şehir Merkezinde Yaşayan 15–49 Yaş Arası Evli Kadınlarda Kadına Yönelik Şiddet Sıklığının ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi", 220; Mehmet Seyrek - Cevriye Gencer, "Kadına Yönelik Şiddetin Veri Madenciliği ile Analizi: Türkiye Uygulaması", *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 15/1 (2022), 79.

57 Addis - Bernard, "Marital Adjustment and Irrational Beliefs", 3; Bradbury ve Fincham, "Assessing Dysfunctional Cognition in Marriage: A Reconsideration of the Relationship Belief Inventory", 92; Güven - Sevim, "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü", 49; Hamamcı, "Dysfunctional Relationship Belief in Marital Satisfaction and Adjustment." Social Behavior and Personality 33/4 (2005), 313. Metts - Cupach, "The Influence of Relationship Beliefs and Problem-Solving Responses on Satisfaction in Romantic Relationships", 170; Sullivan - Schwebel, "Relationship Belief and Expectations of Satisfaction in Marital Relationships: Implications for Family Practitioners", 298.

Bu iki ölçek ve alt boyutları arasındaki ilişkilere ait bulgulara bakıldığında şiddet ve bilişsel çarpıtmalarla ilgili önceki çalışmalarla doğrudan ilişkili olmasa da paralel sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Önceki çalışmalarda bilişsel çarpıtmalar ve öfke arasında ilişki (Fives, Kong, Fuller, & DiGiuseppe, 2011)[58] ve hatalı düşünce tarzlarını ve bilişsel çarpıtmalara sık başvurma ile öfke düzeyleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır (Yavuzer & Karataş, 2012[59]; Ziegler & Smith, 2004[60]). Şöyle ki şiddet uygulayan kişiler öfkelerinin nedenini karşı tarafa yüklemekte, onları suçlamakta, uyguladıkları şiddeti mazur göstermeye çalışarak bir tür mantığa bürüme savunma mekanizmasını kullanmaktadırlar. Bazı kültürlerde erkeğin eşine şiddet uygulaması normalolarak görülmekte hatta bu durumdan kadın suçlanmaktadır (Vatandaş, 2003[61]).

Çalışmanın bir diğer bulgusu kadına yönelik şiddetin ilişkilerdeki bilişsel çarpıtmayı anlamlı şekilde yordadığını göstermektedir. Ancak açıklanan varyansın (%4,0) düşük olması bilişsel çarpıtmayı etkileyen başka faktörlerin bulunduğunu göstermektedir. Arıkan (2016)[62], ailede kadına şiddet uygulayan erkeklerin öfkelerinin nedenini kadına yükledikleri, erkeklerin kadınların kendilerini kızdırmaya yönelik davranışlarından dolayı şiddet gösterdikleri gibi hatalı düşünce tarzlarına (bilişsel çarpıtmalara) sahip olduklarını belirtmektedir. Özkan ve Cem (2023)[63], çalışmalarında kadına yönelik şiddetin haberleştirilmesinin kadınların aleyhinde olacak şekilde düzenlendiği bu konuda başlıkların mağdurun sorumlu tutulabileceği algısını oluşturabileceğini tespit etmişlerdir. Ayrıca bunun yanında, kadın cinayetlerine ilişkin toplumsal algının, kadınların "bekâr/boşanmış" şeklinde etiketlenmesinden bilişsel olarak etkilendiği belirtilmektedir.

Bu çalışmanın katılımcıları hükümlü ve tutuklular olduğundan, yanıtlarının hapishanedeki konumlarını ve erken ya da geç salıverilmelerini etkileyebilecek olma olasılığı nedeniyle savunucu şekilde davranmaları olasıdır. Tutuklu ve hükümlüler verdikleri bilgilerin iyi halden salıverilme durumunda kendileri aleyhine kullanılabileceğini de düşünebilirler. Her ne kadar bu çalışmada verilerin toplanması sürecinde gizlilik faktörü üzerinde ısrarla vurgu yapılmış olsa da tutuklu ve hükümlüler hapishanedeki görevlilere de güvenmeyerek savunucu yanıtlar vermiş olabilecekleri olasılığı yukarıda ifade edilen nedenlerden dolayı yüksek görünmektedir. Bütün bunlara rağmen kadına yönelik şiddete ilişkin tutuklu ve hükümlülerle araştırma yapmak şiddeti uygulayanların bakış açışını anlayabilmek bakımından önemli görülebilir.

---

58 Christopher J. Fives vd., "Anger, Aggression, and Irrational Beliefs in Adolescents", *Cognitive Therapy and Research* 35 (2011), 199.

59 Yavuzer - Karataş, "Ergenlerde Otomatik Düşünceler ile Fiziksel Saldırganlık Arasındaki İlişkide Öfkenin Aracı Rolü", 6.

60 Ziegler - Smith, Anger and the ABC Model Underlying Rational-Emotive Behavior Therapy", 1009.

61 Vatandaş, *Aile ve Şiddet*, 4.

62 Arıkan, *Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet*, 15.

63 Özkan - Cem, Hürriyet Gazetesindeki Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi ile Analizi", 59.

Araştırmada önceden ceza alıp almama, medeni durum ve sosyo ekonomik düzey değişkenleri açısından katılımcıların arasında anlamlı farklılık olmadığı, evlenme şekillerine göre hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmada görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumlarının isteyerek evlenen hükümlü ve tutuklulardan daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Bu durum, evlenme şeklinin kadına yönelik şiddet tutumları ile ilişkili olabileceğini işareti edebilir.

Evlenme şekline göre bakıldığında görücü usulü evlenmiş hükümlü ve tutuklular ile isteyerek evlenenler arasında kadına yönelik şiddet tutumu toplam puan ortalamaları arasında da fark vardır. İsteyerek evlenen hükümlü ve tutukluların bilişsel çarpıtma düzeyleri ile aynı ölçeğin yakınlıktan kaçınma ve gerçek olmayan ilişki alt boyut toplam puan ortalamaları görücü usulü ile evlenen hükümlü ve tutuklulardan daha yüksektir.

Öğrenim durumu ilkokul olan hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumları toplam puanlarının öğrenim durumu lise ve üniversite olan hükümlü ve tutuklulardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer bir durum kimliğe yönelik tutum puan ortalamaları için de geçerlidir. Demografik değişkenlere ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, evlenme şekli ve öğrenim durumunun bireylerin kadına yönelik şiddet tutumları ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarla ilişkisini göstermiştir.

Araştırmanın katılımcılarının öğrenim durumu ile ilgili bulgusu, eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte kadına yönelik şiddet tutumlarının da azalabileceği yönündedir. Eğitim düzeyiyle ilgili bu sonuç daha önce yapılan benzer araştırmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.[64] Özcan, Günaydın ve Çitil (2016)[65], çalışmalarında düşük eğitim düzeyinin şiddete yönelik tutum ve davranışın ortaya çıkmasında risk faktörü olduğunu belirtilmektedirler. Daha yüksek eğitim seviyesine sahip bireylerin, toplumsal normlara daha fazla maruz kalarak şiddetin kabul edilemez olduğunu anlama olasılığının arttığı öne sürülebilir. Bu yönüyle eğitim düzeyi bireylerin toplumsal normlara ve cinsiyet eşitliği konusundaki farkındalığına olan etkisini yansıtabilir.

Kadına yönelik şiddet toplumsal bir sorundur. Türkiye'de şiddeti etkileyen faktörlere ilişkin çalışmalarda kadının yaşı, mesleği, eğitimi gibi kadından kaynaklı olabileceği

64 Bora Boz vd., "Mayıs 2003–Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları", *Pamukkale Tıp Dergisi* 1 (2008), 15; Nuran Güler, "Gebelikte Eşi Tarafından Kadına Uygulanan Fiziksel, Duygusal, Cinsel ve Ekonomik Şiddet ve İlişkili Faktörler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi3,* 2 (2010), 74; Mehmet Utkan, "Kars İlinde Yaşayan Erkeklerin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi" (Kars, Kafkas Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019), 32.

65 Neslihan K. Özcan vd., "Domestic Violence against Women in Turkey: A Systematic Review and Meta-Analysis", *Archives of Psychiatric Nursing* 30/5 (2016), 627.

düşünülen değişkenlere bakıldığı görülmektedir. Çifçi ve Açık (2022)[66], kadına yönelik aile içi şiddet konusunda yaptıkları araştırmalarında, kadınların %59.6'sı eşinin bir anlık öfkesi sonucunda şiddet uygulandığını ifade etmişlerdir. Arısoy (2025)[67], çalışmasında şiddetin meşrulaştırılmasının toplumda cinsiyete dayalı şiddeti sürdürdüğünü belirtmektedir. Türkiye'de şiddeti uygulayan erkeğin kendisini haklı görüp görmemesi (ilişkilerde bilişsel çarpıtmaları ne derece kullandığı) üzerine yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Kadına yönelik şiddetin nedenleriyle ilişkili olabilecek bu çalışmada da incelenen ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma gibi değişkenlerle yapılmış çalışmaların yeterli olmadığı söylenebilir.

Türkiye'de kadına yönelik şiddet ile ilgili araştırmaların daha çok şiddet mağduru kadınlar üzerinde yapıldığı görülmektedir. Bu konuda örneklemin temsili olup olmaması önemli bir özelliktir. Şiddeti ilişkilerde bir çözüm yolu olarak gören ve kullanan taraf olan erkek katılımcılarla daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada çalışma grubu olarak ceza infaz kurumundaki erkeklerin seçilmiş olması Türkiye'de kadına yönelik şiddet konusundaki literatür incelendiğinde ilk olma özelliği taşımaktadır.

Sonuç

Araştırmanın ilişkide bulunulan kişilerce maruz kaldıkları ve uyguladıkları şiddet davranışının yaygınlığı ile ilgili bulgular bir bütün olarak birlikte değerlendirildiğinde, 281 tutuklu ve hükümlüden %48.4'ünün önceki yaşamlarında ilişki halinde oldukları kişilerin şiddetine maruz kaldığını ve %49.8'inin de uygulanan şiddetin türü farklı olsa da ilişkide bulundukları kişilere şiddet uyguladığı yönündedir.

Birlikte değerlendirildiğinde, katılımcıların kadına yönelik şiddet tutumları ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtma düzeyleri arasında ilişki olduğu ve şiddet tutumlarının bilişsel çarpıtmayı anlamlı biçimde yordadığı görülmektedir. Buna göre, İSKEBE toplam puanı ile İİBÇÖ toplam puanı ve yakınlıktan kaçınma ile zihin okuma alt boyut puanları arasında negatif ve düşük düzeyde ilişkiler vardır. Benzer şekilde, İİBÇÖ toplam puanı ile bedene yönelik tutum, kimliğe yönelik tutum ve yakınlıktan kaçınma alt boyut puanları arasında da negatif ve düşük düzeyde ilişkiler saptanmıştır. Bulgular ayrıca yakınlıktan kaçınma, gerçekçi olmayan ilişki ve zihin okuma alt boyutları arasında negatif-düşük ilişkiler bulunduğunu göstermektedir. Araştırmada kadına yönelik şiddetin ilişkilerdeki bilişsel çarpıtmayı anlamlı şekilde yordadığı da gösterilmiştir. Ancak açıklanan varyansın (%4,0) düşük olması bilişsel çarpıtmayı etkileyen başka faktörlerin varlığını dikkate almak gerektiğini vurgulamaktadır.

---

66 Çifçi - Açık, "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenleri", *Artuklu International Journal of Health Sciences* 2/2 (2022), 1.

67 Azime Arısoy, "Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Kadına Yönelik Şiddet Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Kesitsel Bir Çalışma", (2025), 1017.

Araştırmada evlenme şekillerine göre, isteyerek evlenen hükümlü ve tutuklular ile görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumuna ilişkin toplam puan ortalamaları arasında fark bulunduğu ve isteyerek evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puanlarının ortalamasının görücü usulüyle evlenen hükümlü ve tutuklulardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların yaklaşık yarısının hem ilişkide bulundukları kişilerin şiddetine maruz kalma ve hem de başkalarına şiddet uygulama oranlarındaki yükseklik, öfkeyi kontrol edebilme ve uygun bir biçimde ifade edebilme ve şiddetle baş edebilme becerilerinde sorun yaşandığının işareti olabilir. Bu konuda hem de şiddeti ikili ilişkilerinde bir çözüm yolu olarak benimseyenlere ve şiddetle baş etme becerisine sahip olmayan yetişkinlere yönelik psikoeğitim ve rehabilitasyon programları geliştirilebilir ve uygulanabilir. Bu tür uygulamalar kadına yönelik şiddeti azaltma çabalarına katkı sağlayabilir.

İlişkilerinde şiddeti bir çözüm yöntemi olarak uygulayan kişilere kullandıkları bilişsel çarpıtmalarını fark etmelerine yönelik psiko-eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması, ayrıca başta kadınlara yönelik şiddetle ilgili cezaların artırılmasının evde ve toplumsal yaşamlarında şiddeti problemlerin çözümünde en temel öge olarak görenler için caydırıcı olabilir ve şiddeti tümüyle ortadan kaldırmasa da yaygınlığının azaltılmasına katkıda bulunabilir.

Araştırmanın demografik değişkenlerinden biri olan evlenme şekillerine göre isteyerek evlenen hükümlü ve tutukluların kadına yönelik şiddet tutumu toplam puan ortalamalarının görücü usulüyle evlenenlerden daha yüksek olmasından hareketle bireylerin evlilik kararını verirken ebeveynlerinden bağımsız bir şekilde vermesinin önemini ortaya koyan çeşitli programlar yoluyla toplumun farkındalığı arttırılabilir. Bulguların tek bir kurumdan elde edilmiş olması sonuçların genellenebilirliği açısından bir sınırlılık oluşturabilir. Cezaevi koşullarında katılımcıların verdikleri yanıtların gizliliği açısından güven sorunu yaşayıp yanıtlarını gizlemiş ya da yanlı olarak vermiş olmaları olasılığı araştırmanın diğer bir sınırlılığı olarak belirtilebilir.

Kaynakça | References

Addis, Jane - Michael E. Bernard. "Marital Adjustment and Irrational Beliefs". *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy* 20/1 (2002), 3–13.

Akkaş, İbrahim - Zeki Uyanık. "Kadına Yönelik Şiddet". *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6/1 (2016), 32–42.

Arıkan, Çiğdem. Aile İçi Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Sonuçları ve Çözüm Önerileri. Ankara: SASAM Yayınları, 2016: 1-32.

Arısoy, Azime. "Toplumsal Cinsiyet Algısı Ile Kadına Yönelik Şiddet Arasındaki Ilişkinin Belirlenmesi: Kesitsel Bir Çalışma". (2025). doi:10.18493/kmusekad.1563858.

Beck, Judith. *Bilişsel Terapi: Temelleri ve Ötesi.* Ankara: Nobel Yayınları, 2014.

Bianet. "Erkek Şiddeti Çetelesi". Erişim 26 Temmuz 2021. https://bianet.org/kadin/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor

Bilican, Gökkaya, Veda - Sezer Ayan, "Sosyal Öğrenme Kuramı ve Aile içi Şiddet". *Journal of İnternational Social Research* 10/48 (2017), 389-394.

Boz, Bora vd., "Mayıs 2003–Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları". *Pamukkale Tıp Dergisi* 1 (2008), 13-16.

Bradbury, Thomas N., - Frank D. Fincham. "Assessing Dysfunctional Cognition in Marriage: A Reconsideration of the Relationship Belief Inventory". *Psychological Assessment* 5 (1993), 92–101.

Büyüköztürk, Şener vd., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem, 24. Baskı, 2018.

Canter, David. *Suç Psikolojisi*. Ankara: İmge Kitabevi, 2011.

Coşar, Kübra vd., "Risk Factors of Workplace Violence: Evidence from Turkey". *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics* (2025), 1–9. https://doi.org/10.1080/10803548.2025.2460362.

Corey, Gerald. *Psikolojik Danışma: Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*. çev. Tayfun Ergene. Ankara: Mentis, 2008.

Creswell, John W. *Nitel Araştırma Yöntemleri*. çev. ed. M. Bütün - S. B. Demir. Ankara: Siyasal, 2020.

Çelik, Gizem. "Eşine Şiddet Uygulayan Erkeklere Yönelik Grup Çalışması: Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımla Yapılandırılan Grup Sürecine Bakış". *Aile ve Kadın Sempozyumu* (2013), 51-66.

Çıvgın, Umut, "Hükümlülerin Suç ve Kaldıkları Cezaevleri Türlerine Göre Ruh Sağlıklarının, Psikolojik Başetme ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi. İzmir, Gediz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.

Çifçi, Sema – Açık, Yasemin. "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Nedenleri". *Artuklu International Journal of Health Sciences* 2/2 (2022), 1–7. https://doi.org/10.29228/aijhs.15.

Darren, George – Mallery, Paul. *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference,* 10.0 Update. Boston: Allyn & Bacon, 2001.

Delioğlu, Gamze. *Açık Ceza İnfaz Kurumlarındaki Erkek Hükümlülerin Algıladıkları Ebeveyn Tutumları ile Psikolojik Dayanıklıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Dinçer, Gülşen. *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet (Düzce Örneği)*. Sakarya, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Dökmen Zehra Y. *Toplumsal Cinsiyet*. Ankara: Remzi kitabevi, 6. Basım, 2009.

Eryurt, Mehmet Ali - Pelin Çağatay Seçkiner. "Kadına Yönelik Şiddetin Sonuçları". *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması*, ed. Ayşegül Ustaoğlu, 125–144. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü; Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Merkezi, 2015.

Fair, Stephen E. *Cognitive Content and Distortion Associated with Mood-Induced Depressive and Anxious States*, Arizona State University, Doktora Tezi, 1986.

Fives, Christopher J. vd, "Anger, Aggression, and Irrational Beliefs in Adolescents". *Cognitive Therapy and Research* 35 (2011), 199–208.

Erok, Melike. "İlişkilere Ilişkin Bilişsel Çarpıtmalar, Ilişkiye Dair Inançlar, Kişilerarası Öfke, Kişilerarası Ilişkiler, Problem Çözme Ve Evlilik Çatışması". İstanbul, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Genç, Yusuf vd., "Kadına Yönelik Şiddetin Erkekler Tarafından Değerlendirilmesi: Sakarya Örneği". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21/2 (2019), 391–408.

Güler, Nuran. "Gebelikte Eşi Tarafından Kadına Uygulanan Fiziksel, Duygusal, Cinsel ve Ekonomik Şiddet ve İlişkili Faktörler". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2 (2010), 72–77.

Güven, Nurdan – Sevim, Seher. "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Algılanan Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü". *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 3/28 (2007), 49–61.

Hamamcı, Zeynep - Şener Büyüköztürk. "İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği: Ölçeğin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi". *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2/25 (2003), 107–111.

Hamamci, Zeynep. "Dysfunctional Relationship Beliefs in Marital Conflict". *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 23(3) (2005), 245-261

Hamamci, Zeynep. "Dysfunctional Relationship Beliefs in Maritalsatisfaction and Adjustment". *Social Behavior and Personality: An İnternational Journal*, 33/4, (2005), 313-328.

Kanbay, Yalçın vd., "İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (İSKEBE Tutum Ölçeği) Geliştirme Çalışması". *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 18/5 (2017), 453–459.

Kara, Yunus. "Kadınlara Yönelik Şiddetin Karşılaştırmalı Bir Analizi: Cadı Avlarından Türkiye'deki Kadın Cinayetlerine". *International Journal of Social Inquiry* 15/1 (2022), 69–84. https://doi.org/10.37093/ijsi.937007.

Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık, 6. Baskı, 1994.

Kelebek, Görkem. *Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanmış Kadınların Yaşam Deneyimleri.* Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Ensitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.

Kıvrak, Yüksel vd., "Kadına Yönelik Eş Şiddeti, Çocukluk Travmaları, Depresyon ve Yaşam Kalitesi: Toplum Temelli Çalışma". *Anatolian Journal of Psychiatry / Anadolu Psikiyatri Dergisi* 16/5 (2015), 314-322.

Kocacık, Faruk vd. "Domestic Violence against Women: A Field Study in Turkey". The Social Science Journal 44/4 (2007), 698–720. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2007.10.016

Korkmaz, İsa. "Sosyal Öğrenme Kuramı", *Eğitim Psikolojisi*, ed. Binnur Yeşilyaprak, 217-242, Ankara: Pegem Akademi, 5.baskı, 2009.

Kökalan Çımrın, Füsun. "Sosyal Bilimlerin Değişen Yüzü ve Kadın Araştırmaları", *Social Sciences Studies Journal*, 4/26, (2018), 5620-5629.

Krippendorff, Klaus. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2. Baskı. 2004.

Metts, Sandra - W. R. Cupach. "The Influence of Relationship Beliefs and Problem-Solving Responses on Satisfaction in Romantic Relationships". *Human Communication Research* 17/1 (1990), 170–185.

Naçar, Melis vd. "Kayseri İlinde İki Sağlık Ocağı Bölgesi'nde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet". *TAF Preventive Medicine Bulletin* 8/2 (2009), 131-138.

Najafova, Lala. *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmaların Sistematik Derlemesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.

Özkan, Gökhan – Cem, Sırrı "Hürriyet Gazetesindeki Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Eleştirel Söylem Çözümlemesi ile Analizi". *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi* 13 (2023), 45–69. https://doi.org/10.56075/egemiadergisi.1293962.

Özcan, Neslihan K vd. "Domestic Violence against Women in Turkey: A Systematic Review and Meta-Analysis". *Archives of Psychiatric Nursing* 30/5 (2016), 620–629.

Özgentürk, İlyas vd. "Aile İçi Şiddet ve Nesilden Nesile İletilmesi". *Polis Bilimleri Dergisi* 14/4 (2012), 55–77.

Öztürk, Aslıhan Burcu. "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Neredeyiz? Feminist Sosyal Çalışma Bağlamında Bir Değerlendirme". *Sosyal Politika ve Kamu Yönetimi Bileşenleriyle Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları*, ed. Hakan Acar vd. Ankara: Maya Akademi, 2013, 195–208.

Sallan Gül, Songül, Türkiye'de Kadın Sığınma Evleri. İstanbul: Bağlam Yayıncılık,2013.

Seçgin, Leylicem vd. "Türkiye'de Son Beş Yılda Kadına Yönelik Şiddet: COVID-19 Pandemisinin Etkisi". *Humanistic Perspective* 4/1 (2022), 28–43. https://doi.org/10.47793/hp.1025470.

Seyrek, Mehmet – Gencer, Cevriye. "Kadına Yönelik Şiddetin Veri Madenciliği ile Analizi: Türkiye Uygulaması". *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 15/1 (2022), 75–81. https://doi.org/10.17671/gazibtd.734136.

Sırım, Melis. "Genç Yetişkinlerde Flört Şiddeti Mağduriyeti Ile Yaşam Doyumu Arasındaki Ilişkide Bilişsel Çarpıtmaların Aracı Rolünün Incelenmesi". İstanbul, İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.

Sullivan, Brian F. - A. I. Schwebel. "Relationship Belief and Expectations of Satisfaction in Marital Relationships: Implications for Family Practitioners". *Family Journal* 3/4 (1995), 298–305.

Tatlılıoğlu, Kasım. "Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Bingöl İli Örneği". *Bingöl Üniversitesi Bingöl Araştırmaları Dergisi* 6/1 (2019), 55–76.

T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. *Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması: Özet Rapor*. 2014. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2014_Ozet_Rapor.pdf (erişim: 24.10.2015).

Tokuç, Burcu vd., "Domestic Violence against Married Women in Edirne". *Journal of Interpersonal Violence* 25/5 (2010), 832–847.

Uğurlu, N. vd. "Muğla Şehir Merkezinde Yaşayan 15–49 Yaş Arası Evli Kadınlarda Kadına Yönelik Şiddet Sıklığının Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi". *II. Uluslararası VI. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi Özet Kitabı* (2012), 220.

Utkan, Mehmet. *Kars Ilinde Yaşayan Erkeklerin Kadına Yönelik Şiddete Ilişkin Tutumlarının Belirlenmesi*. Kars, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Ünal, Serap. "Ankara Ili Gölbaşı Ilçesi 2 No'lu Sağlık Ocağı Bölgesinde 15–49 Yaş Dilimi Şiddet Gören ve Görmeyen Kadınlarda Beck Depresyon Ölçeğine Göre Depresif Öğe Yükü". Ankara, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

Vahip, Işıl – Doğanavşargil, Özge. "Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız". *Türk Psikiyatri Dergisi* 17/2 (2006), 107–114.

Vatandaş, Celalettin. *Aile ve Şiddet: Türkiye'de Eşler Arası Şiddet.* Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2003.

Yanık, Aygül vd. "Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt". *EJOVOC* 4/4 (2015), 104–111. https://doi.org/10.17339/ejovoc.49520.

Yavuzer, Yasemin – Karataş, Zeynep. "Ergenlerde Otomatik Düşünceler ile Fiziksel Saldırganlık Arasındaki İlişkide Öfkenin Aracı Rolü". *Türk Psikiyatri Dergisi* 24 (2013), 1–7.

Yıldız, Gıyasettin – Şenol, Dolunay. "Erkeklerin Aile İçi Fiziksel Şiddette Bakışı ve Anlamlandırma Biçimleri: Ankara İli Örneği", *Sosyolojik Bağlam*, 5/3, 2024, 373-396.

Ziegler, Daniel J. – Smith, Phillip N. "Anger and the ABC Model Underlying Rational-Emotive Behavior Therapy". *Psychological Reports* 94/3 (2004), 1009–1014.